

veelen, mitsgaders 't opperhoofd van Chinco, zowel als den hoofdregent van Cambang te gelasten, op alles naukeurig te letten en iets voorvallende, daarvan ten eersten kennis te geven. Zo hebben wij haarlieden gedrag ten vollen goedgekeurt en teffens betuygd met de ministers te verhoppen dat alles beeter zal uytgevallen weesen, als het zig te dier tijd liet aansien. Ofschoon de belegde vergaderingen onder de Songijpagineesen met betrekking tot de door hun gemaakte schulden ten behoeve van den gewesene resident Van Seijffert, waartoe dien vorst was genodigt geworden, gemeenlijk als voorboden van slechte gevolgen aangemerkt wierden, en waarvoor de ministers ook bedugt scheenen te weesen.

Fol. 1609v-1610r.

(Men moet naar de omstandigheden voorzorgen nemen. Er moet voortdurend op de schulden gewezen worden en men moet ze met alle mogelijke middelen, indien mogelijk met vriendelijke aanmaning, zien te innen. Het bestuur schreef in zijn brief van eind februari 1763 dat de omstandigheden erop wezen, dat de Engelsen zich te Batang Kapas wilden vestigen. Het is goedgekeurd dat het opperhoofd van Pulau Tjinkuk is opgedragen [fol. 1611] om er twee Buginezen met een vlag post te laten vatten. Dat is ook het geval met de pertinente weigering om de regenten van Tigabelas Kota, iedere keer als ze naar de kust kwamen, een geschenk van 16¼ taël goud te geven. Zij beschouwden dat als een voorrecht, maar het is een ingeslopen gebruik dat voor altijd afgeschaft dient te worden. De behandeling van de vorst van Passaman, sultan Dikinali, die zich eerst kwaadwillig, maar later beter gedroeg, was een goede zaak. Maar het past de Compagnie meer om inlandse regenten met zachte en vriendelijke maatregelen, dan met dwang te pressen hun eigen belang te behartigen. Daarom is het ook goedgekeurd dat op hun verzoek op Priaman een Europese korporaal met twee Europeanen en vier Buginezen is geplaatst en op Tiku een Buginees korporaal en twee Buginese militairen. Het geschut, en alle andere waardevolle goederen, zijn weggehaald. De bezetting mag zich niet met inlandse zaken bemoeien, maar moet alleen de aankomende en uitvarende schepen registreren en daarvan verslag doen. Er is ook tevredenheid over uitgesproken [fol. 1612] dat de hoofdregent te Airbangis de resident met plezier heeft geholpen bij het opbouwen van het kantoor. Tevens is het gunstig dat de regenten in de omtrek, die eerst wat afkerig waren, van hun genegenheid voor de Compagnie kwamen getuigen. Men is er ook tevreden over dat volgens de brief van 28 februari 1763 de koning van Baros bij gelegenheid zijn trouw heeft doen blijken en wel in het bijzonder in zijn gedrag tegenover de Engelse kapitein John Watson. De oud-commandeur Christiaan Lodewijk Senff berichtte dit deels in zijn aparte missive van 25 oktober 1762 en uitgebreider in de geheime resolutie van 1 oktober. In de beantwoording van zijn brief is de koning getoond dat men daarover tevreden is, en is hij aangespoord in zijn vriendschap voor de Compagnie te volharden. Zijn geschenk is ruimer dan gebruikelijk beantwoord. Er waren klachten van die vorst en zijn penghulus over de vorige resident Coenraad Meertensz wegens het verlagen van de prijzen voor benzoë [fol. 1613] en kamfer, alsmede over kwalijke praktijken bij het wegen tijdens de levering van deze producten. Mocht hij zich hieraan, of slechts aan één vergrijp, schuldig hebben gemaakt, dan moet hij gecorrigeerd worden en dient het onrecht hersteld te worden. Als het geen gevaar oplevert, mag het verzoek van de koning van Baros aan de Compagnie om aan de mond van de rivier de Lae Tapus een wachthuis met een korporaal en zes Europese militairen te installeren, ingewilligd worden. De koning heeft geklaagd dat de volkeren rond Natal en Tapanuli zeer opstandig waren geworden sinds de Compagnie niet meer rond Baros heeft gepatrouilleerd. Het bestuur is gevraagd of het voor de Compagnie en de vorst nuttig zou zijn, indien er weer gepatrouilleerd wordt. Hoewel het bestuur eerder besloten had om de Atjehers geheel uit de gebieden van de Compagnie te verdrijven, heeft het op 11 december 1762 bepaald ze weer toe te laten. [fol. 1614] Het voerde aan daartoe wel gedwongen te zijn, omdat de Engelsen zich weer te Natal en Tapanuli hadden gevestigd en het dan onmogelijk was het monopolie van de handel daar te behouden. De uitslag van deze maatregel wordt afgewacht. Het is goed dat het bestuur aan het opperhoofd te Airhadi toestemming gaf om aan de keizer van Indrapura één à tweehonderd Spaanse realen op rekening te